

Η Δυσχερής Οικονομική Θέση της Ελλάδος

Η χώρα μας, δυστυχώς, βιώνει σήμερα την χειρότερη οικονομική περίοδο από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Το εθνικό εισόδημα έχει καταρρεύσει πάνω από 30% τα τελευταία πέντε χρόνια, η ανεργία επισήμως ανέρχεται άνω του 28%, και το δημόσιο χρέος - παρά την εις το διηνεκές μετακύληση των δανείων (2057) - συνιστά το 173% του ΑΕΠ στα τέλη του 2013.

Η θλιβερή οικονομική κατάσταση και οι σημερινές μας δυσχέρειες, που επιδεινώθηκαν με την υπογραφή του Α' και Β' Μνημονίων- δανειακών συμβάσεων των 240 δις € - της εθνικής υποτέλειας, δεν οφείλονται κατά την γνώμη μου στην έλλειψη κατανόησης των οικονομικών ή στην ανεπάρκεια υλικών μέσων, αλλά στη νοοτροπία και συνήθειες του σύγχρονου Έλληνα που διαμορφώθηκαν, ως επί τω πλείστον, από τη φαυλότητα της ηγεσίας του πολιτικού συστήματος και την εξάρτηση της χώρας από αλλότριες δυνάμεις μέσω επιδοτήσεων, ιδίως δανεισμού.

Συνήθειες, που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της τουρκοκρατίας και διατηρήθηκαν μετά τη σύσταση του σύγχρονου κράτους, του Βασιλείου της Ελλάδος με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου το 1830- όπου ορίστηκε από τις εγγυήτριες δυνάμεις (Αγγλία - Γαλλία- Ρωσία), χωρίς τη βούληση του ελληνικού λαού, άρχων ηγεμών ο 16χρόνος Όθων- Φρειδερίκος- Λουδοβίκος της Βαυαρίας, συνοδευόμενος από πολυμελή βαυαρικό τακτικό στρατό (3.850 στρατιωτών) και τριμελή Αντιβασιλεία Βαυαρών, που θα κυβερνούσε τη χώρα μέχρι ο Όθων να ενηλικιωθεί.

Αυτή υπήρξε η αρχή του σύγχρονου ελληνικού κράτους και η αρχή, που είναι το ήμισυ του παντός, ήταν πολύ κακή. Κι αυτό διότι, πρώτον, την έλευση του Όθωνα στην Ελλάδα την συνόδευε δάνειο 60 εκατ. φράγκων που συνάφθηκε μεταξύ των εγγυητριών δυνάμεων και της Βαυαρίας στο όνομα του «ανεξάρτητου» Βασιλείου της Ελλάδος. Δεύτερον, η διοίκηση του κράτους υπό δεσποτική μοναρχία ήταν αυταρχική με νομοθεσία εισηγμένη χωρίς να λαμβάνει υπ' όψιν τις τοπικές ιδιομορφίες και τη δεινή θέση λόγω του επαναστατικού αγώνα. Τρίτον, η επιλογή των μελών της κυβέρνησης γίνονταν με γνώμονα την εύνοια της Βασιλείας του Όθωνα που είχε αναλάβει και την εξυπηρέτηση των «ληστρικών» δανείων της Επανάστασης.¹

Πόροι για την αποπληρωμή των δανείων δεν υπήρχαν καθώς τα 'κουρεμένα' δάνεια² δεν χρησιμοποιήθηκαν για επενδύσεις υποδομής της κατεστραμμένης ελληνικής οικονομίας. Απλά

¹ Το πρώτο δάνειο της Β' Εθνοσυνέλευσης (12 Απριλίου 1823) του επαναστατημένου Έθνους συνομολογήθηκε τον Φεβρουάριο του 1824 στο Λονδίνο και ανέρχονταν στις 800.000 αγγλικές λίρες. Το τελικό ποσό που έφθασε στην επαναστατική διοίκηση ήταν μόλις 298.000 λίρες! Το δάνειο είχε οριστεί στο 59% του ονομαστικού (472.000 £) κι από το ποσό αυτό παρακρατήθηκαν 80.000 λίρες ως προκαταβολή τόκων δύο ετών, 16.000 £ για χρεολύσια και 2000 £ για προμήθεια. Τα υπόλοιπα, ως τις 298.00 £, λέγεται ότι σπαταλήθηκαν από τους διαπραγματευτές! Το δεύτερο δάνειο ανήρχετο στα 2 εκατ. £ και η σύναψη έγινε στο Λονδίνο (25-1- 1825). Αυτό ορίστηκε στο 55% του ονομαστικού, δηλαδή στις 1.100.000 £ και παρακρατήθηκαν 284.000 £ για προκαταβολή τόκων, χρεολυσιών κ.α. Τα δύο αυτά δάνεια απετέλεσαν την αφετηρία του εξωτερικού δανεισμού και της συνεχιζόμενης εξάρτησης της χώρας από τους διεθνείς δανειστές μέχρι και σήμερα, με ορόσημο τις δανειακές συμβάσεις των Μνημονίων, όπου το ελληνικό κράτος υπό μορφή «αλληλεγγύης» πλήρωσε τους εταίρους του μόνο σε τόκους 50 δις €(2010-2013).

² Το δάνειο των 60.000.000 γαλλικών φράγκων του Όθωνα (1833) ορίστηκε στο 95% του ονομαστικού (57 εκατ. ff) και θα καταβάλλονταν σε τρεις δόσεις. Ωστόσο, η 3^η δόση των 20.000.000 ff ουδέποτε καταβλήθηκε στην Ελλάδα, αλλά παρακρατήθηκε από τους πιστωτές για την εξυπηρέτηση του δανείου. Από τις υπόλοιπες δύο δόσεις (40 εκατ. ff) που θα εκταμιεύονταν σύμφωνα με τις ανάγκες του Βασιλείου, τα 35 εκατ. ff, αντί να χρησιμοποιηθούν για την ανοικοδόμηση της χώρας, τα χρήματα σπαταλήθηκαν από την Αντιβασιλεία και σε έξοδα του Βαυαρικού στρατού και, σε αποζημιώσεις στην Τουρκία για την εξαγορά των περιοχών της Αττικής, Εύβοιας και Φθιώτιδας.

ένα μεγάλο μέρος σπαταλήθηκε σε πολιτικά ρουσφέτια και στα λούσα του παλατιού και των Βαυαρών συμβούλων του στέμματος. Οι τόκοι που έπρεπε να καταβάλλονται ετησίως στους δανειστές ανέρχονταν στο ήμισυ σχεδόν των εσόδων του κράτους, γι αυτό ο Όθωνας επέβαλλε σκληρά μέτρα λιτότητας ³ προκαλώντας την περαιτέρω δυσαρέσκεια του λαού. Τα μέτρα δεν απέδωσαν και το καλοκαίρι του 1843 η κυβέρνηση ενημερώνει τους δανειστές ότι αδυνατεί να πληρώσει τη δόση του ετήσιου χρέους και ζητά νέο δάνειο. Οι εγγυήτριες δυνάμεις αρνούνται κατηγορηματικά, εκτός και εάν υπογραφεί Μνημόνιο. Έτσι γεννήθηκε η 3^η Σεπτεμβρίου 1843.

Η Επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου οδήγησε στην παραχώρηση Συντάγματος από τον βασιλιά και θεωρητικά άλλαξε το πολιτειακό σκηνικό από τη μοναρχία στην βασιλευόμενη δημοκρατία. Ακολούθως, η χώρα κήρυξε στάση πληρωμών προς τους δανειστές. Έτσι επέρχεται η 2^η χρεοκοπία και η χώρα βρέθηκε πολύ φτωχότερη από την ημέρα που σύναψε το δάνειο, αφού το χρέος είχε ανέλθει λόγω των τόκων στα 90 εκατ. γαλλικά φράγκα από 60 εκατ. και τα μέτρα οδήγησαν σε μακροχρόνια ύφεση και στην εξαθλίωση μεγάλου μέρους της κοινωνίας.

Συγκρίνοντας τις καταστάσεις ο αναγνώστης εύκολα θα διαπιστώσει τις ομοιότητες του παρελθόντος και του παρόντος του ελληνικού οικονομικού προβλήματος. Και η βασική αιτία, τα οικονομικά προβλήματα είναι κυκλικά και επαναλαμβανόμενα διότι η ανθρώπινη φύση δεν αλλάζει. Η φύση δυστυχώς του σύγχρονου πολιτικού και του μέσου πολίτη είναι εθισμένη στο δανεισμό, «να πάρουμε τη δόση», και μετά, «έχει ο Θεός, κάπως θα τα βολέψουμε». Το βόλεμα ιστορικά σήμαινε νέο δανεισμό. Μ' αυτή τη νοοτροπία η Ελλάδα χρεοκόπησε πάλι το 1893, με το αλησμόνητο του Χαρίλαου Τρικούπη στην Ελληνική Βουλή *Κύριοι, δυστυχώς επτωχεύσαμεν!*

Όπως σήμερα με την Τρόικα έτσι και τότε (1897), η χώρα μπήκε υπό Διεθνή Οικονομικό Έλεγχο για να διασφαλιστούν τα χρεολύσια και οι τόκοι των δανείων των ξένων πιστωτών. Στα δεινά προστίθενται και η Μικρασιατική Καταστροφή και το κραχ του 1929 της Γουόλ Στριτ, που είχε και παρενέργειες στην Ελλάδα με τη δραματική μείωση του μεταναστευτικού εμβάσματος και τη διόγκωση του εξωτερικού χρέους. Έτσι έχουμε την 4^η χρεοκοπία το 1932 επί Ελευθερίου Βενιζέλου με την προσκόλληση στη «χρυσή δραχμή» (σήμερα με το «ευρώ»). Ως εκ τούτου, παρά τις αντιρρήσεις του Κυριάκου Βαρβαρέσου, που πρότεινε την αποδέσμευση της δραχμής από τον χρυσό, η εισήγησή του δεν τελεσφόρησε και, η κυβέρνηση κήρυξε στάση πληρωμών.

Ως επίλογο, η 5^η χρεοκοπία της χώρας μας έγινε με ιδιόμορφο τρόπο τον Μάιο του 2010 και τον Φεβρουάριο του 2012 με το *PSI*, όταν η Βουλή ψήφισε την αποδοχή της νέας δανειακής σύμβασης των 130 δις ευρώ, αφού προηγουμένως συμπεριλήφθηκε στον προϋπολογισμό του κράτους. Έτσι, η σύγχρονη πολιτική ηγεσία απέδειξε εμπράκτως ότι δεν διδάχτηκε από την ιστορία του τόπου και μετέβαλε ξανά την Ελλάδα σε κλοτσοσκούφι των διεθνών δανειστών.

Σπύρος Λαβδιώτης, Αθήνα 9 Μαρτίου 2014

³ Τα μέτρα λιτότητας περιελάμβαναν, α) απόλυση του 1/3 των δημοσίων υπαλλήλων, β) μείωση 20% των μισθών όσων παρέμειναν, γ) παύση πληρωμής των συντάξεων, (εκείνη την εποχή συντάξεις δεν δίνονταν στο σύνολο του πληθυσμού, αλλά σε ορισμένες κατηγορίες), δ) κατάργηση όλων των υγειονομικών υπηρεσιών του κράτους, ε) κατάργηση όλων των διπλωματικών αποστολών στο εξωτερικό, ζ) απόλυση όλων των μηχανικών του δημοσίου και παύση των δημόσιων έργων, η) μείωση 60% των στρατιωτικών δαπανών που περιλάμβανε και μείωση του αριθμού και του μισθού και αντί για μισθό οι αξιωματικοί έπαιρναν χωράφια. θ) αύξηση των φόρων και δασμών, ι) επιβολή προκαταβολής στο φόρο εισοδήματος και της «δεκάτης», που ήταν ο φόρος της αγροτικής παραγωγής, κ) νομιμοποίηση όλων των αυθαίρετων κτισμάτων και καταπατημένων γαιών με την πληρωμή προστίμου.